

Tragický výbuch v muničním skladu v Hostivici 13. září 1945.

Po skončení 2. světové války se na území tehdejšího Československa nacházelo ohromné množství munice.

V prostorech aktivní bojové činnosti se jednalo především o munici připravenou k bezprostřednímu použití, případně selhanou nebo nevybuchlou.

V týlu skutečných, nebo předpokládaných bojových linií byly umístěny polní sklady, dalšími municí zamořenými prostory byla místa kapitulace německých jednotek, průmyslové objekty a železniční uzly, bombardované především americkým letectvem.

Tato situace byla již krátce po květnu 1945 jedním z hlavních důvodů k urychlenému obnovení výcviku armádních pyrotechniků.

Úkolem zahájit centrální výcvik vojenských pyrotechniků bylo pověřeno velitelství nově budovaného Zbrojního učiliště, které bylo dočasně umístěno u Výzkumného technického ústavu Praha, v budově „K“ Generálního štábu v Praze-Dejvicích.

Velitelem učiliště byl ustanoven jeho poslední předválečný velitel pplk. tech. zbroj.¹ Ing. Jindřich Škrála, povolán zpět do činné služby v červenci 1945.

Vedením praktického výcviku byli pověřeni diplomovaní předváleční pyrotechnici, mjr. tech. zbroj. Oldřich Vitoušek a npor. tech. zbroj. Václav Vokurka.

V červenci až září 1945 byly proto Velitelstvím dělostřelectva Hlavního štábu Československé armády zřízeny první dva jednoměsíční pyrotechnické kurzy.

Teoretická výuka probíhala v prostorech Vojenského technického ústavu v Praze a praktická část na okraji Prahy poblíž Hostovic, v areálu prvorepublikové vojenské Zemské zbrojnice č. I, za okupace fungující jako policejní muniční sklad. Zde se nacházelo skladiště různých druhů munice, zejména německé výroby, svezené sem ze středních Čech.

Osudného 13. září 1945 odjelo 20 frekventantů 2. pyrotechnického kurzu nákladním automobilem do Hostovic, aby zde pokračovali v praktickém výcviku v ničení munice.

Po příjezdu v 9,00 hod zde byli rozděleni na dvě skupiny po 10 frekventantech. Zatímco první skupina pod velením mjr. tech. zbroj. Vitouška prakticky ničila municí na trhací jámě, druhá skupina npor. tech. zbroj. Vokurky prováděla výcvik ve zneškodňování munice.

V poledne došlo k prostřídání obou skupin. Před 14,30 hod mjr. tech. zbroj. Vitoušek ukončil činnost na trhací jámě a frekventanty ze své skupiny odeslal, aby se připojili ke skupině npor. tech. zbroj. Vokurky. Poté odjel na pěší střelnici k prohlídce nově instalovaného trhacího zvonu.

Ve 14,45 hod nastal na pracovišti npor. tech. zbroj. Vokurky z dodnes nezjištěné příčiny mohutný výbuch s tragickými následky. Na místě bylo usmrceno 12 důstojníků a další 2 podlehlí svým zraněním v nemocnici SANOPS na Smíchově, kam byli z Hostovic převezeni.

Čtyřem těžce zraněným frekventantům kurzu zůstaly trvalé následky, jeden byl zraněn lehce. Nečekaný výbuch přežili bez následků pouze dva frekventanti.

Podle „**Posudku komise o příčinách neštěstí v Hostivici dne 13. 9. 1945**“ bylo centrum výbuchu na demonstračním stolku. U něj krátce před tím npor. Vokurka prováděl výklad o deadjustaci německé 10 kg pumy s elektrickým zapalovačem, anglické prstencové pumě a německých pancéřových pěstích. Podle svědectví přeživších frekventantů se však v okamžiku výbuchu přímo u demonstračního stolku nikdo nenacházel a s muničními elementy ležícími na jeho desce nikdo nemanipuloval.

Při výbuchu lehce zraněný frekventant kurzu npor. Hruška později v protokolu uvedl, že na desce stolku se nacházela krabice s několika vylaborovanými rozbuškami a některé další části již rozebrané munice. Těžce zraněný npor. tech. zbroj. Nechanický vypověděl, že na stolku ležela ještě deadjustovaná hlavice RPTZ „Panzerfaust“ a taktéž deadjustovaná anglická tříštivá puma. Podle výpovědi dalšího těžce zraněného frekventanta por. tech. zbroj. Boudného byl npor. tech. zbroj. Vokurka v okamžiku výbuchu od demonstračního stolku vzdálen cca 3 m a jeden z frekventantů mu podával jakési blíže neidentifikované pouzdro. Jak por. Boudný uvedl, s jistotou se nejednalo o odpalovací trubici RPTZ Panzerfaust².

Demonstrační stolek byl explozí úplně rozmetán a pod ním zcela absentoval povýbuchový kráter.

Na místě výbuchu vznikl požár, který byl vzápětí zlikvidován mjr. tech. zbroj. Vitouškem, který se v okamžiku výbuchu již nacházel na západní straně skladu a na místo neštěstí přiběhl jako první.

Pomoc raněným bezprostředně poskytli kpt. správ. zbroj. Kohout - velitel zbrojnice 11 Hostivice, správce skladu šrtm. děl. m. Josef Bahenský – samostatný pyrotechnik zbrojnice 11 Hostivice, dělníci – občanští pracovníci zbrojnice a strážníci – svobodník a sedm vojnů presenční služby, kteří se nacházeli ve strážnici vzdálené cca 25 m.

Vyšetřování příčin výbuchu mimo Odbornou pyrotechnickou komisi hl. štábu Velitelství dělostřelectva (vedl ji velitel Zbrojního učiliště pplk. tech. zbroj. Ing. Jindřich Škrla) prováděla i komise II/3 odd. MNO (předseda komise gen. tech. zbroj. Ing. Kolomazník) a orgány OBZ³.

Konkrétní příčiny této největší tragédie v dějinách československých a českých pyrotechniků nebyly z různých důvodů nikdy přesně stanoveny. Zde je několik pravděpodobných důvodů vzniku a nejasného závěru vyšetřování příčin neštěstí.

Příliš velký počet frekventantů (20) na jednoho instruktora.

Místo exploze a přilehlé okolí bylo doslova poseto a obklopeno další ostrou municí s různým stupněm nebezpečnosti (viz „**Situační plán k neštěstí v Hostivici dne 13. 9. 1945**“). Z návrhu na udělení čs. medaile „Za chrabrost“ z 15. 9. 1946 pro tehdy již šrap. děl. m. v. Bahenského vyplývá, že cca 1 m od výbuchu se kupříkladu nacházely 80 kg zápalné pumy, z jejichž proražených plášťů vytékala hořlavina.

Stopy na místě výbuchu byly značně poničeny následkem další činnosti zasahujících osob, např. pískem k hašení vzniklého požáru.

Před příchodem komisí bylo manipulováno s těly některých obětí. Těla npor. Schwarze, por. Smetany, Petráše a Kotala byla v průběhu záchranných prací přenesena z místa jejich nálezu za vchod do muničního skladiště mimo dosah ohně, který po výbuchu zachvátil jejich oděvy.

Všechny vyšetřující orgány i proto došly ke shodnému závěru: „*za nehodu nelze nikomu přičíst vinu a jde zřejmě o nešťastnou náhodu.*“.

12 na místě usmrcených důstojníků bylo uloženo v márnici na hřbitově v nedalekých Litovicích, kde byla provedena identifikace a ohledání těl soudními znalci. Těmi byli určeni pplk. zdrav. MUDr. Jaroslav Vích, přednosta chirurgického oddělení sborové nemocnice 1 a škpt. zdrav. MUDr. Zdeněk Ponec, šéflékař letiště Ruzyně.

Dle jejich vyjádření v „**Protokolu, sepsaného polním soudem I. stolice u I. armádního soudu dne 14. 9. 1945**“ vyplývá, že smrt nastala ve všech 12 případech rozdrčením lebky s následným ožehnutím plamenem. Soudní pítva nebyla se souhlasem prokurátora provedena, vzhledem k existujícímu posudku soudních znalců.

Jaké jsou tedy pravděpodobné příčiny této tragédie a jaká munice vlastně explodovala?

Jak již bylo uvedeno, k předváděnému zneškodňování byla používána ostrá munice, u které nebyla často známa její přesná konstrukce, nikdo nevěděl, jak byla skladována a převážena. Nelze vyloučit ani její nastražení původními uživateli, což by nebyl první ani ojedinělý případ.

V průběhu zaměstnání bylo postupně manipulováno s více typy a různými druhy munice, např. „*pancéřová pěst*“, „*pancéřový děs*“, „*německá 10 kg letecká puma s elektrickým zapalovačem*“, „*anglická prstencová puma*“, nebo „*zápalná raketa*“. Podle výpovědi mjr. tech. zbroj. Vitouška zde npor. tech. zbroj. Vokurka také „*předváděl různé soustavy raketové munice tak, jak bylo dle učební osnovy předepsáno*“.

Z polohy těl a povahy utrpěných zranění lze usuzovat, že explodovala tenkostěnná munice s poměrně velkým obsahem trhací náplně. Těla usmrcených frekventantů byla odmrštěna od demonstračního stolku v kruhu do vzdálenosti 5 – 8 m, horní částí trupu od místa výbuchu. Ohledáním soudními znalci bylo zjištěno, že smrt nastala u všech roztržení lebky, případně zlomeninou spodiny lebeční. Penetrující poranění, popáleniny a zlomeniny dolních končetin nasvědčují účinkům detonační vlny několika kilogramů brizantní trhaviny. Naopak chybějící poranění střepinami nasvědčuje, že se nejspíš nejednalo o explozi silnostěnné, tedy tříštivé munice. Tuto domněnku nepřímo podporuje i minimální poškození přilehlé stěny skladiště a nedaleko stojícího osobního automobilu.

Z munice, se kterou se ten den doložitelně pracovalo je možno vyloučit „*pancéřovou pěst*“ i „*pancéřový děs*“, tedy RPTZ „Panzerfaust“ a „Panzerschreck“. Jejich hlavice mají sice tenkostěnný plechový plášť, ale uvnitř se nacházející kumulativní nálož by nemohla způsobit výše popsaná zranění a škody.

Výraz „*Německá 10 kg letecká puma s elektrickým zapalovačem*“ skrývá patrně německou tříštivou pumu SC-10 s hlavovým zapalovačem eAZ-66A. Ta má naopak silné stěny z oceli, nebo ocelolitiny a pouhých 0,9 kg trhací náplně. Její tříštivý účinek by zanechal poranění a škody zcela jiného charakteru. Mimo to, elektrický zapalovač eAZ-66 je zajištěn dopravní závlačkou, pojistným kontaktním kolíkem a nakonec potřebuje k své iniciaci roztočení větrníku na min. 4000 ot / min, aby došlo k vybuzení dostatečného elektrického náboje.

„*Anglická prstencová puma*“ je označení, které neposkytuje příliš vodítek pro přesnou identifikaci. Měla snad samotná puma tvar prstence? Pravděpodobnější se zdá možnost, že tělo pumy je složeno z jednotlivých prstenců, nebo je do tohoto vzoru rýhováno pro lepší fragmentaci. V britské RAF byla používána 9 kg tříštivá puma F. 20 lb. US, což je vlastně americká AN-M 41 adjustovaná hlavovým zapalovačem AN-M 104, nebo AN- M 120. Na přední ogivál pumy z lité oceli navazuje válcová část těla vytvořená ze stočeného ocelového pásu se závěsným okem britského typu uprostřed. Opačná strana je uzavřena ocelovým odlitkem, do něhož je zašroubováno plechové pouzdro se stabilizačním a brzdícím padáčkem. Celková hmotnost této pumy činila 9 kg a z toho 1,22 kg trhaviny. Tento typ letecké pumy má však ještě větší tříštivý účinek než německá SC-10 a tedy ani ona zřejmě nebyla příčinou tragédie.

„*Zápalná raketa*“ a pravděpodobně z ní vyjmutá „*krátká duše*“. Co si lze představit pod tímto pojmenováním? Zde se ocitáme již vysloveně v říší dohadů, avšak přesto je možno se opřít o některé informace z dochovaných archivních dokumentů.

V Posudku komise o příčinách neštěstí v Hostivici dne 13. 9. 1945. je uvedeno: „ *Podle nálezu v blízkosti npor. Vokurky mohlo jít o krátkou duši ze zápalné rakety, jež byla teprve po neštěstí záchranci hašena a dodatečně komisí poznána, nebo o odpalovací zařízení k pancéřovému děsu, které bylo též na místě nalezeno ..... Oba tyto předměty samy o sobě nejsou trhavinami*“.

V Záznamu o činnosti mjr. techn. zbroj Oldřicha Vitouška na střelišti v Hostivici dne 13. 9. 1945 se uvádí, že v poledním střídání obou skupin npor. tech. zbroj. Vokurka odeslal na trhací jámu „*vylaborované hnací prachové náplně z dalekostřelných raket*“.

Na Situačním plánu k neštěstí v Hostivici dne 13. 9. 1945 je však zakreslen objekt označený jako „*raket. záp. puma*“ a „*Klec na raket. pumu*“. Autorovi není známa žádná letecká zápalná puma z období 2. sv. války, která by používala raketový urychlovací motor. Pro dosažení optimálního zápalného účinku by urychlení pádu pumy a její zarytí pod povrch bylo přímo kontraproduktivní.

V případě termínů „*Zápalná raketa*“ a „*krátká duše*“ se již nabízí jisté vysvětlení.

Německá zápalná raketa 32 cm Wüfrkörper Flamm byla odpalována z přepravního rámu – klece a středem její hlavice procházelo trubicové pouzdro ze svinutého a pečlivě spájeného plechu o průměru 55 mm, dlouhé 390 mm. Uvnitř bylo vyplněno zápalnou složí hořící ve styku se vzduchem. Kanálkem uprostřed pouzdra byla protažena tyčinka lisovaného Pentritu dlouhá 460 mm.

Dle již výše citované výpovědi por. tech. zbroj. Boudného „*jeden z frekventantů podával před výbuchem npor. Vokurkovi jakési pouzdro*“. Npor. tech. zbroj. Vokurka byl v tomto okamžiku vzdálen cca 3 m od demonstračního stolku, poblíž zmiňované „*raketové zápalné pumy*“. V bezprostřední blízkosti jeho těla bylo nalezeno tělo por. tech. zbroj. Procházky, jehož levá dlaň byla zcela devastována, stejně jako všechny prsty a levá polovina obličeje.

„*Z povahy zranění npor. Vokurky lze zjistit, že v okamžiku výbuchu byl obrácen k ohnisku exploze pravým bokem poněkud natočen zády*“. Dá se tedy předpokládat, že část frekventantů přihlížela vyjímání počínové náplně („*krátké duše*“) z hlavice na zemi ležící rakety 32 cm Wkpr. Fl.

Jestliže byl por. Procházka levák a npor. Vokurka pravák, zdá se být pravděpodobné, že těsně před výbuchem mezi nimi došlo k předání počínky a detonační vlna následujícího výbuchu na demonstračním stolku iniciovala pentritovou tyčinku, nebo vedla k prorazení plechového obalu samovznětlivé zápalné slože. Tuto domněnku podporuje i věta z **Protokolu o ohledání místa neštěstí v muničním skladu v Hostivicích**: „*Pod pískem použitým k hašení byla zjištěna zápalná součást nějakého střeliva, která po odkrytí písku shořela,*“.

Z těchto citací a předpokladů opírajících se o popis místa neštěstí, charakteru zranění usmrčených důstojníků a dost neurčitě popsanych druhů zneškodňované munice, lze vyvodit jediný závěr.

Na demonstračním stolku explodovala munice, o které není v autorovi dostupných materiálech žádná zmínka.

Mjr. tech. zbroj. Vitoušek ve své výpovědi popsal průvodní znaky exploze takto: „ *V tom ozvala se s východní strany skladu ostrá, ale nepřilíš dunivá rána, a když jsem vzhledl nad hřeben střechy, vyvalil se dým a v něm sršící a zářící částice. Rozběhl jsem se kolem jižního dílu skladu na místo exploze. Tam vidím zmeř těl v dýmu, na nichž hořel nebo doutnal oděv*“.

Zde mohu jako pyrotechnik „ujždějíci na ženijní municí“ pouze fabulovat. Podobný účinek a následky mohl mít pokus např. o sejmutí tlakového víka protitankové talířové miny T. Mi. 43 PILZ, adjustované tlakovým a nástražným rozněcovačem T. Mi. Z. 43.

Detonační vlna explodujících 5,45 kg TNT nejspíš iniciovala i další počínové náplně hlavíc raket a TPH jejich raketových motorů, vylaborované v rámci výuky. Tomu by odpovídaly téměř „ohnostrojové efekty“ a dým popisovaný mjr. tech. zbroj. Vitouškem.

O předvádění delaborace jakékoliv ženijní miny však autor nenalezl žádné informace!

Počet usmrcených a raněných pyrotechniků, nevhodné a přímo nebezpečné místo provádění výcviku, jakož i doba těsně po válce, pravděpodobně nebyla příhodná pro důkladné vyšetření příčin této tragédie.

Nejspíš i proto vyšetřovací komise nikoho neobvinila ze zanedbání povinností a konstatovala že: „*Příčinou neštěstí jest shluk nešťastných okolností a vředu vyličených mimořádných poměrů, takže nelze nikomu klásti vinu.*“.

Zahynuvším důstojníkům byl v pátek 21. září 1945 vystrojen v Praze státní pohřeb. Smuteční průvod byl vypraven z kasáren na Smíchově a ubíral se Prahou směrem k divadlu na Vinohradech, kde byly ostatky předány rodinám.

Událost v Hostivici u Prahy nebyla bohužel v té době jediná. Do konce roku 1945 zahynulo při pyrotechnických pracích 51 vojenských pyrotechniků, z toho 27 důstojníků a 11 rotmistrů. Zraněno bylo celkem 43 pyrotechniků, z toho těžce zraněno 7 důstojníků a 9 rotmistrů, lehká zranění utrpělo 7 důstojníků a 10 rotmistrů.

Poznámky:

¹ *dle prvorepublikových předpisů byla za zkratkou vojenské hodnosti přidávána ještě zkratka druhu vojska, nebo služby, ke které nositel hodnosti příslušel (tech. zbroj. – technická a zbrojní služba, pěch. – pěchota, just. – justice, děl. – dělostřelectvo, zdrav. – zdravotnická služba)*

² *v tomto období došlo k několika těžkým úrazům následkem ničení výmetných trubíc německé RPTZ „Panzerfaust“ jejich odpalováním. Na tuto skutečnost byli zřejmě frekventanti kurzu svými instruktory důrazně upozorňováni a por. Boudný ve své výpovědi tuto informaci mimoděk reflektuje. Ministerstvo národní obrany dokonce z tohoto důvodu 25. ledna 1946 vydalo nařízení Č.j. 30. 125 - II/3. odděl. 1946 Věc: Ničení výmetných trubek pancéřových pěstí střílením – zákaz.*

³ *Obranné zpravodajství – později Vojenská kontrarozvědka (VKR)*

Literatura, zdroje a prameny:

Ing. Emil Kulfánek, Mgr. Jan Haas: Z dějin pyrotechnické činnosti na českém území. Slavičín 2006

Henry et Michael Belot: Déminest No. 53. Metz 2009

VHA Praha: Posudek komise o příčinách neštěstí v Hostivici dně 13. 9. 1945.

VHA Praha: Protokol sepsaný polním soudem I. stolice u I. armádního soudu dne 14. 9. 1945.

VHA Praha: Protokol o ohledání místa neštěstí v muničním skladu v Hostivicích.

VHA Praha (via Mgr. Jan Haas): Záznam o činnosti mjra techn. zbroj Oldřicha Vitouška na střelišti v Hostivici dne 13. září 1945

VHA Praha: Vložka č. 1 k návrhu na udělení čs. vyznamenání šprap. děl. m. v. v. Josef Bahenský. Praha 15. 5. 1946

Mgr. Jan Haas: Hostivice, čtvrtek 13. září 1945, 14:45. Přednáška INMEP 2011, Boletice 25. 5. 2011

Poděkování: *Ing. Vlastimilu Prokopovi a Mgr. Janu Haasovi za poskytnutí archivních dokumentů a odborných konzultací, bez kterých by tento článek nemohl vzniknout.*

Autor: *Karel LUDVÍK*

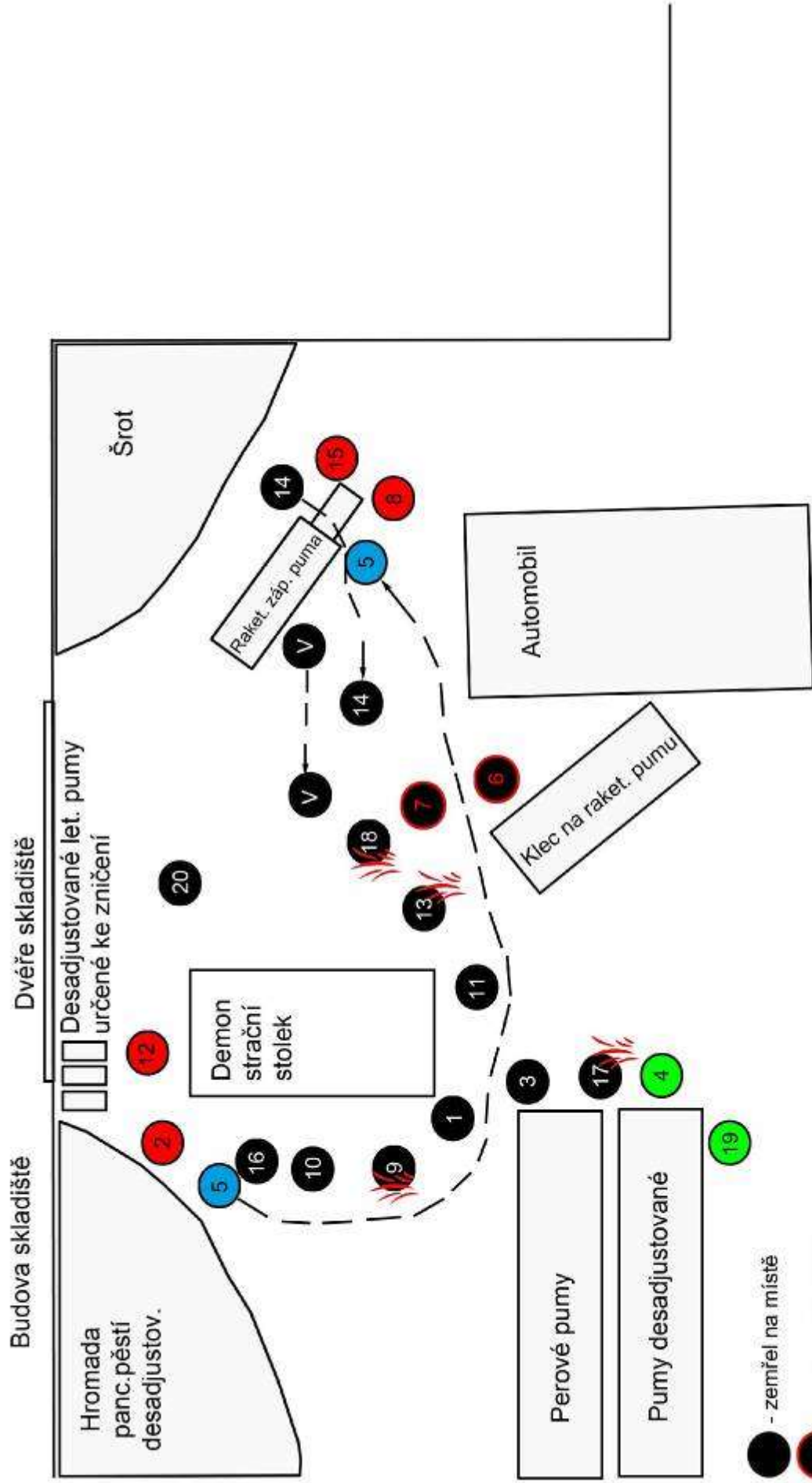
2. PYROTECHNICKÝ KURZ 1945

Instruktor	npor. tech. zbr. Vokurka Václav	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
1.	npor. tech. zbr. Barták Karel	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
2.	por. tech. zbr. Boudný Oldřich	Přežil (s těžkým zraněním)
3.	por. tech. zbr. Čížek Leopold	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
4.	por. tech. zbr. Havlíček ????	Přežil (nezraněn)
5.	por. tech. zbr. Hruška Josef	Přežil (s lehkým zraněním)
6.	por. tech. zbr. Kadeřábek Josef	Zemřel SANOPS Praha
7.	por. tech. zbr. Kolek František	Zemřel SANOPS Praha
8.	por. správ. zbr. Kopka Jan	Přežil (s těžkým zraněním)
9.	por. tech. zbr. Kotal Vincenc	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
10.	por. tech. zbr. Malý Josef	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
11.	por. tech. zbr. Matušek Karel , Leopold	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
12.	npor. tech. zbr. Nechanický Vladimír	Přežil (s těžkým zraněním)
13.	por. tech. zbr. Petráš Miroslav	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
14.	por. tech. zbr. Procházka Emil	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
15.	kpt. tech. zbr. Salák Karel	Přežil (s těžkým zraněním)
16.	por. tech. zbr. Skopal Karel	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
17.	por. tech. zbr. Smetana Josef	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
18.	npor. tech. zbr. Schwarz Jaroslav	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích
19.	por. tech. zbr. Vaněk Jan	Přežil (nezraněn)
20.	npor. tech. zbr. Záruba Miloslav	13. 9. 1945 zemřel v Hostivicích

Npor. tech. zbroj. Václav Vokurka byl v roce 1946 povýšen s účinností od 1. 7. 1945 do hodnosti kapitána a s účinností od 31. 8. 1945 do hodnosti štábního kapitána.

V roce 1947 pak byl povýšen „in memoriam“ s účinností od 28. 10. 1944 do hodnosti majora. Zahynuvší frekventanti 2. pyrotechnického kurzu byli v roce 1946 povýšeni s účinností od 31. 8. 1945 do hodnosti kapitánů a ještě tentýž rok pak „in memoriam“ se zpětným pořadím k 1. 5. 1945 do hodnosti štábních kapitánů.

Situační plánec k neštěstí v Hostivici dne 19. 9. 1945

- zemřel na místě
- zemřel v SANOPS
- přeneseni z místa výbuchu
- těžce zraněn
- lehce zraněn
- nezraněn

Legenda:

- V - npor. tech. zbroj. Vokurka Václav
- 1 - npor. tech. zbroj Barták Karel
- 2 - por. tech. zbroj. Boudný Oldřich
- 3 - npor. tech. zbroj. Čížek Leopold
- 4 - por. tech. zbroj. Havlíček ????
- 5 - por. tech. zbroj. Hruška Josef
- 6 - por. tech. zbroj. Kadeřábek Josef
- 7 - por. tech. zbroj. Kolek František

- 8 - por. správ. zbroj. Kopka Jan
- 9 - por. tech. zbroj Kotal Vincenc
- 10 - por. tech. zbroj Malý Josef
- 11 - por. tech. zbroj Matušek Karel
- 12 - npor. tech. zbroj Nechanický Vladimír
- 13 - por. tech. zbroj. Petráš Miloslav
- 14 - por. tech. zbroj. Procházka Emil

- 15 - kpt. tech. zbroj. Salák Karel
- 16 - por. tech. zbroj. Skopal Karel
- 17 - por. tech. zbroj. Smetana Josef
- 18 - npor. tech. zbroj. Schwarz Jaroslav
- 19 - por. tech. zbroj. Vaněk Jan
- 20 - npor. tech. zbroj. Záruba Miloslav

Posudek komise

o příčině neštěstí v Hostivici dne 13.9.1945.

V Praze a okolí zůstalo po boji a po kapitulaci Němců velké množství munice. Byla to munice uložená v improvizovaných skladech, kterou Němci měli uchystanou pro boj, munice zanechaná na místě boje a často již odjištěná, munice vystřelená a selhaná, dále různé nástrahy a podminování objektů a konečně selhané letecké pumy po bombardování Prahy. Tato munice byla většinou velmi nebezpečná a musela být proto odstraněna. Zničit ji v Praze na místě nálezu trháním nebylo možno, musela být proto z Prahy po zneškodnění vyvezena. Jediné vhodné místo v blízkosti Prahy byl a jest vlastně doposud rayon muničních skladů v Hostivici. Nutno totiž uvážit, že tato munice nesla z bezpečnostních ohledů dlouhého transportu nehledě k tomu, že dráhy byly přetíženy transporty jiné munice a různého materiálu. Kromě toho stávající skladiště munice byla již tak jako tak přeplněna. Tato do Hostovic dovezená munice byla a jest stále tříděna a postupně ničena.

Poněvadž jest velký nedostatek školených důstojníků pyrotechniků a vzhledem k rozsáhlosti prací spojených s odstraněním munice zřídilo velitelství dělostřelectva hlavního štábu počátkem září t.r. pyrotechnický kurs. Kromě theoretických předmětů bylo podstatnou částí školení těchto důstojníků praktické cvičení v ničení nevybuchlé munice z trháním, a zneškodňování munice časadjustací. Tímto výcvikem byly pověřeni mjr. tech. zbroj. sl. pyrotechnik Oldřich Vitoušek a npor. tech. zbroj. pyrotechnik Václav Vokurka, oba diplomovaní pyrotechnici, kteří byli zařazeni již za 1. republiky k pyrotechnické službě a kteří již od květnového povstání vykonávají pyrotechnické práce. Jde tedy v obou případech o velmi zkušené pyrotechniky z bohatou praxí. Praktický výcvik munice trháním byl prováděn v Hostivicích.

Dne 13. září 1945 odejelo 20 frekventantů tohoto kursu do Hostovic aby pokračovali v započatém již praktickém výcviku v ničení munice trháním. Byli rozděleni na dvě skupiny. Jednu skupinu vedl mjr. Vitoušek, druhou skupinu npor. Vokurka, při čemž výcvik na trhači jámě řídil mjr. Vitoušek, výcvik zneškodňování munice npor. Vokurka.

Mjr. Vítoušek byl dříve hotov se svou prací a frekventanti jrho skupiny připojili se znovu ke skupině npor. Vokurky. Ve 14.45 hod. nastal z dosud nezjištěné příčiny výbuch na místě, kde prováděl výcvik npor. Vokurka. Příčinu výbuchu není možno přesně zjistiti. Z výpovědi zúčastněných osob / viz přiložené protokoly/ a na základě komisionálního vyšetřování tohoto případu na místě / viz přiložený protokol/ dospívá komise k tomuto závěru:

Oba vedoucí výcviku mjr. Vítoušek a npor. Vokurka jsou všem členům komise známy jako zkušení a velmi opatrní pyrotechnici, takže komise může s dobrým svědomím vyvoditi závěr, že k neštěstí nedošlo neopatrným zacházením s municí určenou ke zničení.

Podle výpovědi svědků, kteří výbuch přežili dá se předpokládati, že na demonstračním stolku leželo několik vylaborovaných rozbušek uloženy v krabici a ~~patrně~~ pravděpodobně některé ze součástí demontované munice / viz protokol npor. Hrušky/ se souhlasným výpovědí všech svědků vyplývá, že ~~zřejmě~~ v okamžiku výbuchu na stolku se součástmi munice manipulováno nebylo.

Podle výpovědi npor. Boudného jeden z frekventantů podával před výbuchem npor. Vokurkovi jakési pouzdro. O jaké pouzdro šlo nelze z výpovědi svědků bezpečně zjistiti. Ppor. Boudný tvrdí, že to nebyla roura od pancéřové pěstí.

Podle nálezu v blízkosti npor. Vokurky mohlo jíti o krátkou duši ze zápalné rakety jež byla teprve po neštěstí záchranci našet na a dodatečně komisí poznána, nebo o odpalovací zařízení k pancéřovému děsu, které bylo též na místě nalezeno a jeví bočnou trhalinu, směrem dovnitř z té strany se které byl raněn též npor. Vokurka. Oba tyto předměty samy o sobě nejsou trhavinami. V obou případech protože npor. Vokurka byl vzdálen asi 3 m od demonstračního stolku nemohla tato manipulace býti příčinou ~~žádné~~ detonace na demonstračním stolku. Z okolností na místě zjištěných dá se usuzovati, že výbuch nastal z nezjištěné příčiny na demonstračním stolku. / demonstrační stůl rozmetán, na zemi není kráter, žádný z frekventantů není roztrhan, a zjištěné úlomky munice jsou drobné./.

Na území Republiky nachází se ohromné množství munice nejrůznějších druhů. Je to jednak munice německá, dále maďarská, italská, anglická, americká, československá, ruská a jiná. Její konstrukce a složení není většinou doposud úplně známa. Kromě toho němci provedli

množství nástrah. Někdy tuto munici na místě nálezů není vždy možno, protože by se tím zničili cenné hodnoty hospodářské ohrozili životy občanů. Jen s krajním sebezapřením a nasazením vlastních životů provádějí pyrotechnici zneškodňování této munice odvážením na určená místa a její zničení. Tragickou neštěstí v Hostivici jest že právě ti důstojníci, kteří se chtěli věnovati zájmu státu a národa této nebezpečné a odpovědné práci ztratili životy i se svými instruktory. Příčinou neštěstí jest zhluk neblahých okolností a vpředu vylíčených mimořádných poměrů, takže nikomu nelze klásti vinu.

Situční plánek k neštěstí v Hostivici

dne 13.9.1945

Skladisko

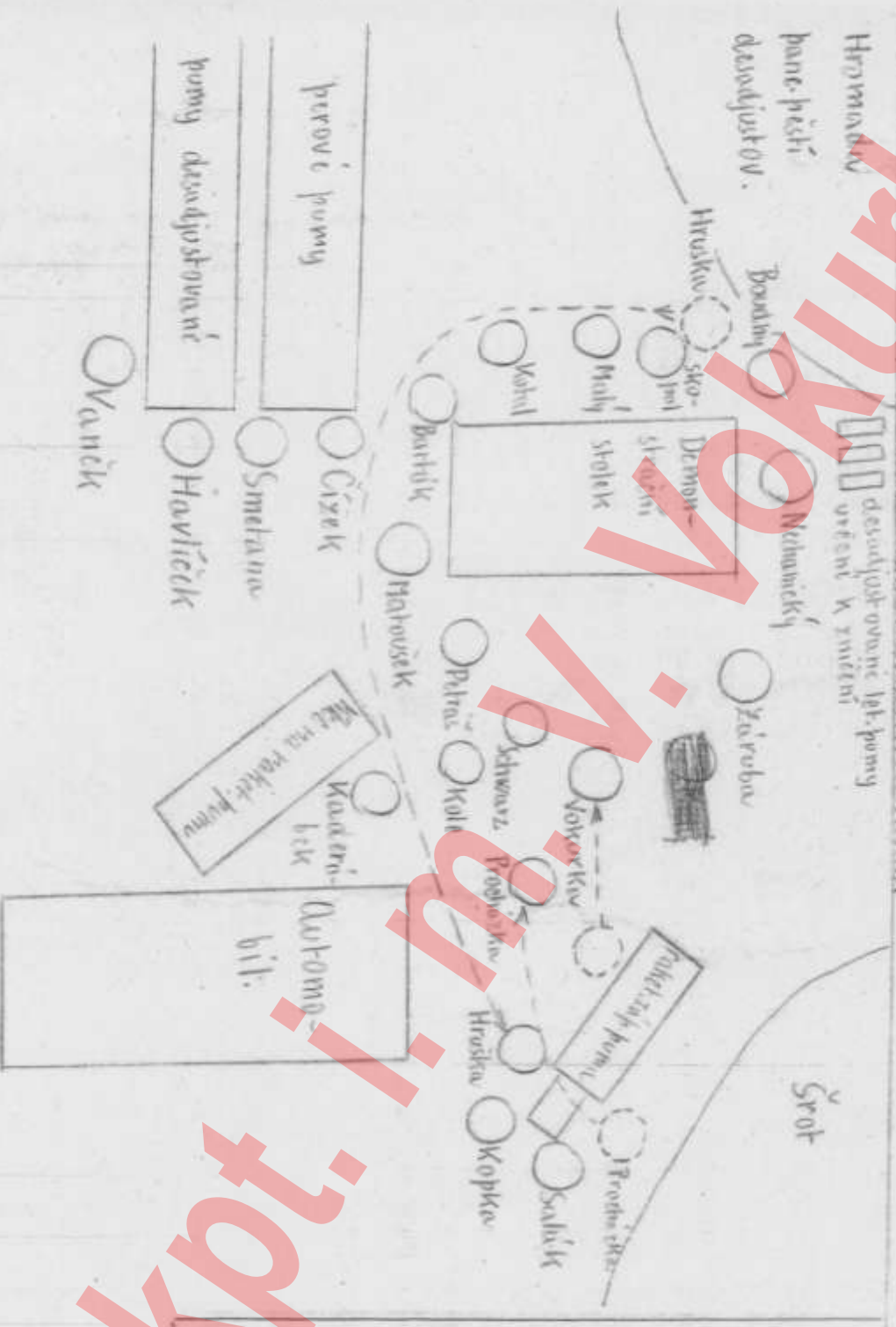
Dvě skladiska

Hromadná

pane. pěší
desadustov.

desadustovné 1st. pomy
určené k zvězení

Šrot

Formování pohřebního průvodu na dvoře smíchovských Štefánikových kasáren

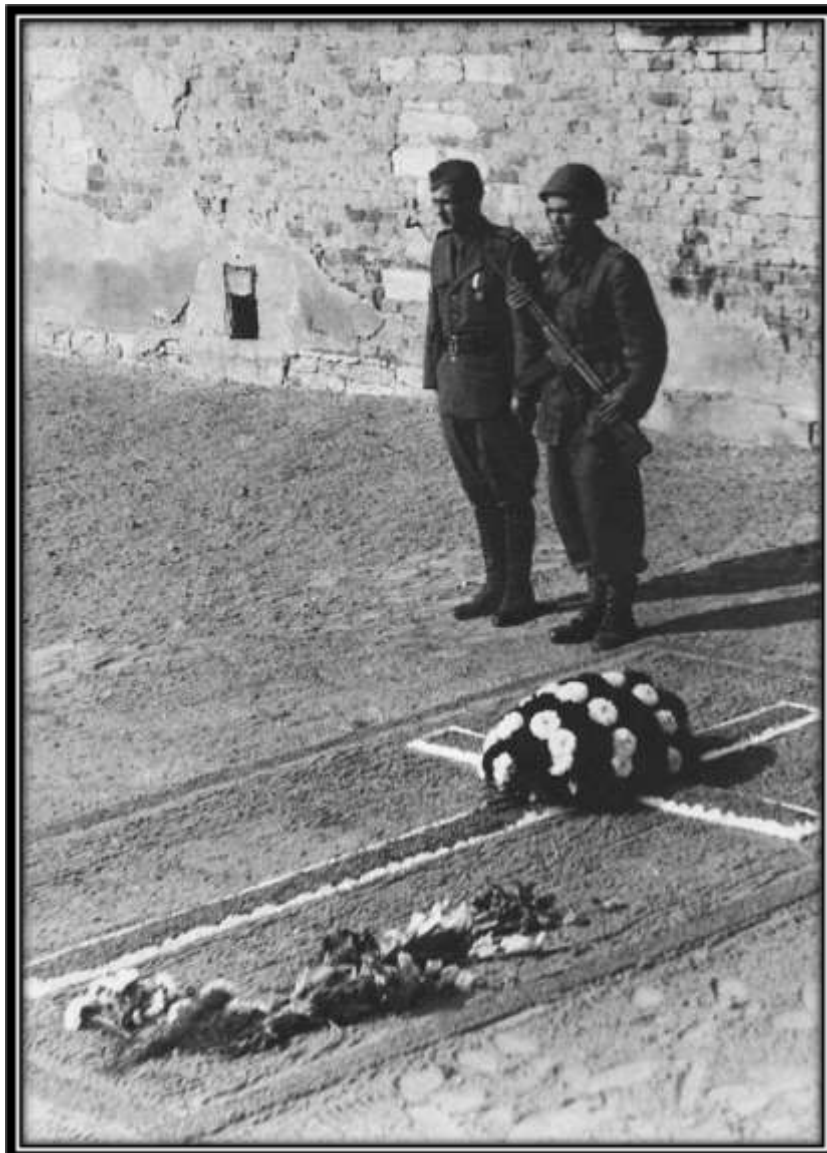
Cesta smutečního průvodu Prahou

Smuteční průvod na Karlově náměstí

Vinohradské divadlo na Náměstí míru, kde byl průvod ukončen a rakve s ostatky byly předány rodinným příslušníkům

Čestná stráž na místě výbuchu

Pamětní deska, Hostivice 1945

Kladení věnce čestnou stráží pražské posádky Hostivice 13. 9. 1995